

N:o 44.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 27 april 1897.

— — — — Andra Kammaren den 28 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående undervisningen i
geografi vid de allmänna läroverken.*

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 4.)

(Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 5.)

Till Konungen.

Enligt den genom kongl. cirkuläret den 22 mars 1895 i vissa delar ändrade undervisningsplanen för de allmänna läroverken äro, såväl på latin- som på reallinien, visst antal timmar i hvarje vecka anslagna åt de i de fem lägre klasserna åtskilda, men på det högre stadiet förenade ämnena historia och geografi. Lärokursen i sistnämnda ämne är för de båda linierna gemensam i de fem lägre klasserna, men sedan olika; och omförmälda cirkulär fastställer omfånget af de särskilda klassernas kurser i geografi.

Då geografin, rätt fattad, synes både såsom allmänbildande ämne och till följd af den praktiska nytta, som dess studium för nästan alla ställningar i lifvet medför, vara väl förtjent af en själfständigare och mera franskjuten plats på de allmänna läroverkens schema än detta ämne för närvarande intager, har Riksdagen funnit en inom densamma väckt motion, afseende att åstadkomma en förbättrad undervisning i geografi vid de allmänna läroverken, vara särdeles beaktansvärd.

I nämnda motion åberopas, bland annat, hurusom såväl från allmänhetens som i synnerhet från lärarnes sida, exempelvis vid läraremöten,

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 5 Häft. (N:is 44, 45). 1

röster höjt sig mot den tillbakasatta ställning geografien intoge vid läroverken. De förändringar i geografiundervisningen, som af den år 1890 tillsatta läroverkskomitén föreslagits och genom de år 1895 vidtagna ändringarna i läroverksstadgan påbjudits, hade dock inskränkt sig nästan uteslutande dertill, att sammanlagda timtalet i historia och geografi i 4:de klassen minskats och i 3:dje klassen ökats med en timme, samt att i de fem lägre klasserna geografien skilts från historien. Den förra åtgärden vore utan praktisk betydelse, och äfven den senare syntes vara af tvifvelaktigt värde, då vid lärareplatsers tillsättning geografien ej betraktades såsom ett särskildt undervisningsämne. I detta afseende borde, med hänsyn till de olägenheter, som vore en följd af geografiens sammankopplande med historien, en ändring ega rum.

Om den åsyftade förbättringen af geografiens ställning vid läroverken med fullt gagn skall kunna genomföras, bör, enligt Riksdagens åsigt, först och främst lärarebildningen i geografi stärkas, och denna beror i sin ordning på ämnets ställning vid universiteten. Det geografiska studiet vid dessa har ock — om äfven ännu åtskilligt återstår att önska för att den akademiska undervisningen i geografi skall kunna sägas vara på ett fullt tillfredsställande sätt ordnad — på senare tider gjort afsevärda framsteg, och tiden torde därför vara inne att göra åtminstone något för att åt ifrågavarande ämne bereda en bättre ställning än hittills vid de allmänna läroverken.

I sådant afseende anser Riksdagen ett godt medel vara påvisadt genom förslaget, att geografien vid tillsättande af lärarebefattningar vid de allmänna läroverken måtte förklaras för ett särskildt undervisningsämne, i stället för att, såsom hittills, betraktas såsom ett bihang till historien, i förening med hvilken geografien för närvarande bildar en ämnesgrupp, i läroverksstadgan benämnd »historia med geografi».

Den afsedda bestämmelsen härutinnan lär, så vidt angår de väsentligen för undervisningen i de lägre klasserna afsedda adjunks- och kollegabefattningarna, kunna omedelbart genomföras utan rubbning af undervisningsplanen och utan kostnad för statsverket. En sådan förändring skulle för läroverken medföra den ganska afsevärda fördelen, att geografien vid dessa lärarebefattningars ledigförklarande och tillsättande långt mer än hittills kunde komma till sin rätt och lättare förenas med ämnen af olika slag, å ena sidan med vissa humanistiska och å andra med vissa naturvetenskapliga ämnen. Derigenom skulle ock ett större antal lärarekandidater få intresse af att upptaga geografi såsom ämne i sin akademiska examen och dugliga lärarekrafter sålunda tillföras det geografiska studiet, hvilket äfven vid universiteten borde uppmuntras genom särskilda examensbetyg.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen hos Eders Kongl. Maj:t anhålla om meddelande af sådana bestämmelser, att vid tillsättande af adjunkts- och kollegabefattningar vid de allmänna läroverken geografin måtte räknas såsom särskildt undervisningsämne.

Med undersätlig vördnad etc.

Stockholm den 28 april 1897.
